

ACTIVIDADES TEMA 8

Antes de nada, as respostas sempre son de orientación. A redacción pode ser diferente, sobre todo porque moitos utilizades información buscada en Internet. O importante son as liñas xerais.

1. Explica brevemente estes sucesos que conduciron a crise da Restauración.

- CRISE 1898 . Xurdiu a partir da independencia das colonias de Cuba e Filipinas, ata entón en poder de España. Esta independencia iniciouse a partir da insurrección de José Martí en 1895. A explosión do Maine, acoirazado estadounidense, na Habana en 1898 serviu de pretexto a Estados Unidos para declarar a guerra a España. A derrota española supuxo a perda das últimas colonias Cuba, Filipinas e Porto Rico que pasaron temporalmente a Estados Unidos, e a desaparición do imperio colonial español. Provocou tamén graves perdas económicas e unha forte crise na opinión pública.
- SEMANA TRÁXICA . Insurrección popular en 1909 en Barcelona a causa do malestar que provocaba o envío de tropas para a guerra de Marrocos, compostas exclusivamente polas clases populares. Foi canalizado polas organizacións obreiras para convocar unha folga xeral. A folga provocou enfrontamentos entre a policía e os insurrectos, producíndose tamén saqueos e incendios de igrexas. Estes feitos provocaron a dimisión de Maura.
- CRISE DO 17 . Foi a máis grave do reinado de Alfonso XIII. Neste ano coincidiron varios feitos: un levantamento das xuntas de oficiais ,que protestaban pola forma discriminatoria en que se produciron os ascensos e esixían mellora de salario; a protesta política dun grupo de parlamentarios, entre eles moitos catalanistas, reuníronse en Barcelona para reformar a constitución e pedir autonomía para Cataluña e unha folga xeral revolucionaria(convocada polos sindicatos CNT e UXT) que aínda que fracasou , mostrou o malestar existente nun parte considerable da poboación.
- DERROTA DE ANNUAL. Grave derrota militar en Marrocos en 1921,na morreron máis de 10.000 soldados españois, provocando unha gran conmoción en toda España. Tras unha investigación acusouse de negligencia a varios mandos militares. Mentres parte do exército, para protexerse, decidiu tomar o poder
- PACTO DE SAN SEBASTIAN. Pacto asinado en 1930 por políticos socialistas, republicanos e nacionalistas co obxectivo de acabar coa monarquía e instaurar a República.

2. Texto histórico. Miguel Primo Rivera, libro páx. 205 (preguntas)

- Alude a asasinatos, intrigas, sensacionalismo político, indisciplina social, incultura, a chegada de influencia comunista e de propaganda separatista.
- Porque Primo de Rivera contou co apoio do monarca, Afonso XIII, para dar o golpe de Esta

3. Cita as medidas que adoptou a ditadura de Primo de Rivera a nivel político e económico.

Nun principio implantou un “Directorio Militar” e estableceu unha ditadura, suspendeu a Constitución, disolveu as Cortes, prohibiu os partidos políticos e os sindicatos e proclamou o estado de excepción. En 1925 puxo fin o conflito de Marrocos, tras o éxito do **desembarco de Alhucemas** e a rendición de Abd-el-Krim.

Posteriormente formou un “Directorio Civil” e creou un partido de único, inspirado no fascismo italiano, a **Unión Patriótica**. Realizáronse numerosas obras públicas (encoros, ferrocarrís e estradas...) e potenciouse a industria. Creáronse varios monopolios estatais nas telecomunicacións (a Compañía Telefónica Nacional de España) e a subministración de petróleo (CAMPSA).

4. Cando e como se proclamou o triunfo da II República? Que etapas diferenciamos nela?

Nas eleccións municipais do 12 de abril, os republicanos obtiveron o triunfo nas grandes cidades, o rei Afonso XIII abdicou e abandonou o país. O 14 de Abril de 1931 proclamouse a Segunda República.

O novo réxime naceu sen violencia e apoiado pola maioría dos españois. En xuño de 1931 celebráronse eleccións a Cortes Constituíntes, que foron gañadas polos republicanos de esquerdas e polos socialistas. O novo goberno provisional propúxose como principais retos a elaboración dunha nova constitución e a posta en marcha de profundas reformas

Na Segunda República diferenciamos tres etapas :O bienio reformista (abril 1931-novembro 1933), o bienio conservador (novembro 1933-febreiro 1936) e a fronte popular (febreiro 1936-xullo 1936)

5. Texto histórico. A Constitución de 1931, páx. 206 (todas as preguntas menos a última)

- Mediante a Constitución de 1931 estableceuse unha República democrática de traballadores de toda clase.
- Significa que o novo réxime político establecido vai estar caracterizado pola igualdade dos cidadáns e pola loita dos dereitos dos traballadores.
- No artigo 3 e 27, defínese España como un Estado aconfesional, os cidadáns teñen o dereito e a liberdade de profesar a relixión que queiran. No artigo 34 queda plasmada a liberdade de expresión e prensa. Pola súa banda, o artigo 36 establece o sufraxio universal sen distinción de sexo e, por último, no artigo 43 implántase o dereito ao divorcio. R. L.
- Estableceuse a liberdade relixiosa e a aconfesionalidade do Estado.
- Estado que non está adscrito nin pertence a ningunha confesión relixiosa

6. Texto histórico. Discurso de Clara Campoamor, páx. 209, actividade nº 4.

- Clara Campoamor licenciouse en Dereito e actuou como avogada defensora dos militares que se sublevaron en Jaca a favor da República en 1930. Militou no Partido Radical e foi elixida deputada nas eleccións do 26 de xuño de 1931. Loitou

por conseguir o dereito de voto da muller e a lei do divorcio. Exiliouse tras o estalido da Guerra Civil.

- *Argumenta que antes que muller é cidadá, opina que as mulleres sempre confiaron e foron un apoio para os homes nos bos e nos malos momentos. Dá a entender que, se os homes non se convencen da capacidade das mulleres, vanse arrepentir da decisión tomada nun futuro próximo.*
- *O dereito a voto e ao divorcio, a posibilidade de acceder tanto a empregos coma a cargos públicos e administrativos, a participación na vida política, a adquisición dun seguro de maternidade e a igualdade de salarios.*

7. Fai unha síntese das principais reformas levadas a cabo polo goberno de Manuel Azaña.

- *A reforma do exército, esixindo fidelidade á República, reorganizando a súas unidades e reducindo o excesivo número de oficiais(facilitando o paso a reserva ou retirarse co soldo íntegro) suprimiu os ascensos por méritos de guerra. Tamén se creou a Garda de Asalto para controlar a orde pública.*
- *A reforma agraria, pretendía transformar a estrutura agraria española para mellorar a produción agraria e a vida dos campesiños. Para iso prevía a expropiación dos latifundios sen cultivar(moitos no sur de España) para despois repartilos entre os xornaleiros sen terra.*
- *As reformas sociais e o interese do goberno polos traballadores, púxose de manifesto na aprobación de leis que melloraban a súa situación, salarios mínimos, ampliación seguros sociais, dereito a folga, redución xornada laboral, entre outras. Pero non se conseguiu combater o paro.*
- *Potenciación da educación , para reducir as elevadas taxas de analfabetismo e mellorar o nivel cultural. Construíronse numerosas escolas nas que impartir o ensino primario obrigatorio, gratuíto e laico e incrementouse o orzamento de educación nun 50% .Fixéronse campañas de alfabetización, dignificación do profesorado, dinamización cultural (Misións Pedagóxicas, teatro ambulante, bibliotecas circulantes...)*
- *A reforma relixiosa, para limitar o poder e acción da Igrexa: estableceuse a liberdade de cultos, prohibíase as ordes relixiosas ensinar e realizar actividades económicas, expulsou aos xesuítas, extinción do orzamento ao clero...A intransixencia mutua fixo da cuestión relixiosa un motivo de duro enfrontamento.*
- *A reforma do Estado, pretendía fomentar as autonomías rexionais. Houbo un recoñecemento das nacionalidades históricas Cataluña, o País Vasco e Galicia. Cataluña viu aprobado o seu Estatuto en 1932.*
- *Outras medidas foron a consecución do sufraxio universal. No ano 1933 apróbase o voto para as mulleres.*
- *Regúlase o matrimonio civil e o divorcio.*

8. Por que o goberno de Azaña perdeu a súa popularidade?

- O goberno de Azaña foi perdendo popularidade como resultado de diversos factores:
- Os conservadores criticaron as reformas porque consideraban que atacaban á igrexa, ó exército, á unidade de España e á propiedade privada.
 - O goberno de Azaña tivo que facer fronte, en agosto de 1932, a un intento de golpe de Estado dirixido polo xeneral Sanjurjo, apoiado por monárquicos e latifundistas.
 - Os anarquistas protagonizaron levantamentos e ocupación de terras, que foron reprimidas con dureza, destacando a exercida contra os xornaleiros de Casas Viejas(Cádiz, xaneiro 1933), que provocou fortes críticas ao goberno.
 - Os traballadores denunciaban a lentitude das reformas e a represión das revoltas.

9. Que partidos gobernaron na chamada “República Conservadora? Quen estaba na oposición? Que grupos contribuíron a xerar violencia nas rúas?

Os partidos máis votados, sen obter maiorías, foron a CEDA- Confederación Española de Dereitas Autónomas- dirixida por Xosé María Gil Robles e o Partido Radical, de A. Lerroux.

O novo goberno conservador foi presidido por Alexandro Lerroux, xefe do Partido Radical que anulou ou revisou a lexislación do bienio anterior.

Os partidos de esquerda, o movemento obreiro e o catalanismo emprenderon unha firme oposición. Nesta época, dous grupos inspirados no fascismo italiano, Falanxe española e JONS (Xuntas de Ofensiva Nacional Sindicalista), uníronse baixo a dirección de Xosé Antonio Primo de Rivera e, malia que aínda tiña poucos seguidores, os seus enfrontamentos na rúa cos grupos esquerdistas fixéronse frecuentes

10. Describe os acontecementos máis graves que se produciron durante a revolución de outubro de 1934.

Os acontecementos máis graves, no transcurso desta folga xeral, producíronse en Barcelona e en Asturias.

- En Barcelona, o novo presidente da Generalitat, Lluís Companys, proclamou a independencia de Cataluña. O Goberno Central declarou entón o estado de guerra, as principais autoridades do Goberno catalán foron detidas e quedou suspendido o Estatuto de autonomía de Cataluña.
- En Asturias, os mineiros, con armas e dinamita, lograron controlar as conchas mineiras e maila capital, Oviedo, onde se proclamou a “República socialista”. Foi precisa a intervención do exército para sufocar esta revolución.

11. Que foi a Fronte Popular? A que problemas tivo que enfrontarse o seu goberno?

En Febreiro de 1936 houbo novas eleccións ás que os partidos de esquerda acudiron agrupados na Fronte Popular. Integrada por socialistas, comunistas, republicanos de esquerda e algunhas forzas nacionalistas. A Fronte Popular triunfou e Azaña foi elixido presidente da República e Santiago Casares Quiroga, xefe de Goberno.

O novo goberno reiniciou a acción reformista: decretou a amnistía para os presos políticos, afastou os xenerais máis reaccionarios do exército, reiniciou a reforma agraria, as iniciativas autonomistas freadas no período anterior.

A conflictividade social aumentou. Producíronse folgas, incendios de igrexas e enfrontamentos entre falanxistas e militantes das organizacións obreiras. O 12 de xullo de 1936 pistoleiros de dereita asasinaron ao tenente José Castillo, coñecido home de esquerdas; como represalia, un día despois, asasinaron a José Calvo Sotelo, líder da dereita. Isto avivou o descontento dos militares, que estaban preparando un golpe de estado e precipitou a sublevación das tropas españolas do norte de África o 17 de xullo de 1936, dirixidas polo xeneral Franco.

12. Texto histórico. Discurso falanxista, páx. 211

- Móstrase contrario ás eleccións e, por tanto, á democracia (“que cada dous anos teñamos que acudir cunha papeleta a salvar España”). Ademais, anima a levantarse contra o Goberno elixido nas novas eleccións.

13. Fai un esquema da Guerra Civil: data, inicio, bandos, desenvolvemento.
(Resposta aberta)

14. Cita as seguintes características do Estatuto de Autonomía: partido impulsor, data de aprobación en referendo, liñas fundamentais.

- Partido Galeguista
- Aprobación en referendo o 28 xuño 1936, pero o estalido da Guerra Civil ,impediu que o Estatuto entrase en vigor
- As liñas fundamentais do Estatuto baseábanse:
 - Na definición de Galicia como rexión autónoma.
 - No recoñecemento de caracteres específicos de Galicia: lingua galega, dereito civil galego, parroquia rural...
 - Na delimitación das institucións autonómicas.
 - Na atribución de competencias a Galicia

15. Busca información e fai unha ficha do cadro o Guernica de Picasso.(Resposta aberta)